
Dret i govern local

PID_00252063

Ricard Gracia Retortillo
Marc Vilalta Reixach

Ricard Gracia Retortillo

Ricard Gracia Retortillo és professor lector en Dret Administratiu a la Universitat de Barcelona.

Marc Vilalta Reixach

Marc Vilalta Reixach és professor lector en Dret Administratiu a la Universitat de Barcelona.

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats pel professor: Agustí Cerillo Martínez (2018)

Primera edició: setembre 2018
© Ricard Gracia Retortillo, Marc Vilalta Reixach
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2018
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

En el material docent «Dret i govern local» s'analitza la posició jurídicoinstitucional dels governs locals en el model actual d'organització territorial espanyol. Es pretén, per tant, fer una aproximació general als anomenats governs locals per estudiar-ne els elements principals de la seva configuració jurídica en l'Estat autonòmic.

El contingut d'aquest material parteix, doncs, d'un doble pressupòsit metodològic: per una banda, l'aproximació és essencialment jurídica, de manera que, sense menysprear la incidència i rellevància d'altres enfocaments científics a la realitat local, la perspectiva d'anàlisi adoptada aquí és, essencialment, la de l'àmbit del Dret (públic). Per altra banda, la perspectiva d'estudi es completa amb l'adopció d'una aproximació general des del punt de vista de l'ordenament jurídic de referència examinat. Així, si bé és cert que el Dret local és, en el marc espanyol, un ordenament cada cop més interioritzat per les comunitats autònomes, en la mesura del possible la perspectiva adoptada aquí ha estat la de destacar els trets i elements generals, és a dir, compartits per la generalitat dels governs locals espanyols. Tanmateix, es fan també referències específiques a la regulació pròpia de les comunitats autònomes i, en particular, al cas català.

Addicionalment, convé fer una precisió terminològica prèvia. Tret que en diguem el contrari, al llarg d'aquests materials s'utilitzen com a sinònimes les tres expressions esmentades: *governos*, *administracions locals* i *entitats locals*. Mentre que l'expressió *govern local* és més recent en el Dret positiu espanyol i es vincula a una concepció veritablement política de l'autonomia local, la referència a *administracions locals* parteix de la seva concepció com a simples organitzacions administratives o de gestió. El terme *entitat (o ens) local* sembla més neutre des d'aquesta perspectiva, i es centra a destacar l'element de la personalitat jurídica d'aquestes organitzacions d'àmbit local. Tot i aquests matisos, per facilitar la comprensió del lector, hem cregut oportú utilitzar aquestes tres expressions de manera indistinta al llarg dels materials.

A partir d'aquest plantejament, doncs, els materials s'estructuren en els quatre mòduls docents següents:

- 1) Mòdul 1: El sistema de fonts dels governs locals
- 2) Mòdul 2: Els elements bàsics dels governs locals: principis i classificació
- 3) Mòdul 3: El municipi (I)
- 4) Mòdul 4: El municipi (II)

Continguts

Mòdul didàctic 1

El sistema de fonts dels governs locals

Ricard Gracia Retortillo i Marc Vilalta Reixach

1. El govern local a la Constitució espanyola del 1978
2. El govern local al Dret internacional. En particular, la Carta Europea de l'Autonomia Local
3. El govern local als estatuts d'autonomia
4. El paper de les lleis en la regulació del govern local
5. Els reglaments en la regulació dels governs locals

Mòdul didàctic 2

Els elements bàsics dels governs locals: principis i classificació

Ricard Gracia Retortillo i Marc Vilalta Reixach

1. El principi d'autonomia local: concepte i mecanismes de garantia
2. El principi democràtic
3. El principi de suficiència financera
4. Els principis d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera
5. Tipologia d'entitats locals

Mòdul didàctic 3

El municipi (I)

Ricard Gracia Retortillo i Marc Vilalta Reixach

1. Concepte
2. Elements del municipi
3. El territori municipal
4. La població municipal
5. L'organització municipal

Mòdul didàctic 4

El municipi (II)

Ricard Gracia Retortillo i Marc Vilalta Reixach

1. Les competències municipals
2. Les competències municipals a l'LBRL
3. Les potestats municipals

Bibliografia

Amb caràcter general, es recomana consultar els materials bibliogràfics i legislatius enumerats a continuació. Això no obstant, per a cada lliçó o bloc temàtic, s'indicarà específicament el material de treball específic.

1) Manuals bàsics i tractats de Dret local d'àmbit estatal

Castillo Blanco, F. (2015). *Lecciones para el estudio del Derecho Local*. Madrid: Tecnos.

Lora-Tamayo Vallvé, M. (2015). *Manual de Derecho local*. Madrid: Iustel.

Muñoz Machado, S. (coord.) (2011). *Tratado de Derecho municipal* (4 volums, 3a. Ed.). Madrid: Civitas.

Rivero Ysern, J. L. (2015). *Manual de Derecho local* (7a. Ed.). Madrid: Civitas.

Sosa Wagner, F. (2005). *Manual de Derecho local*. Pamplona: Aranzadi.

Velasco Caballero, F. (2009). *Derecho local. Sistema de fuentes*. Madrid / Buenos Aires / Barcelona: Marcial Pons.

2) Obres especialitzades d'interès general

Almeida Cerredá, M. i altres (dir.) (2015). *La racionalización de la organización administrativa local: las experiencias española, italiana y portuguesa*. Cizur Menor: Civitas - Thomson Reuters.

Domingo Zaballos, M. J. (2014). *Reforma del régimen local. La ley de racionalización y sostenibilidad de la administración local: veintrés estudios*. Cizur Menor: Aranzadi.

Font Llovet, T. (dir.) (1995-2008). *Anuario del Gobierno Local*. Barcelona: Institut de Dret Públic / Fundación Democracia y Gobierno Local.

Font Llovet, T. (2008). *Gobierno Local y Estado autonómico*. Barcelona: Fundación Democracia y Gobierno Local.

Font Llovet, T.; Galán Galán, A. (dir.) (de 2009 en endavant). *Anuario del Gobierno Local*. Barcelona: Institut de Dret Públic / Fundación Democracia y Gobierno Local.

Quintana López, T.; Casares Marcos, A. (dir.) (2014). *La reforma del régimen local. Comentarios a la Ley 27/2013, de Racionalización y Sostenibilidad de la Administración Local*. València: Tirant Lo Blanch.

Velasco Caballero, F. (dir.) (2017). *Tratado de Derecho económico local*. Madrid: Marcial Pons.

3) Obres de Dret local de Catalunya

Gifreu Font, J.; Fuentes Gasó, J. R. (dir.) (2009). *Règim jurídic dels governs locals de Catalunya*. València: Tirant Lo Blanch / Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Mir Bagó, J. (2000). *Manual de Govern Local*. Barcelona: Federació Catalana de Municipis.

Ridao Martín, J. (2012). *Curs de Dret Públic de Catalunya: comentari a l'Estatut*. Barcelona: Escola d'Administració Pública.

Vintró, J.; Barceló, M. (2011). *Dret Públic de Catalunya*. Barcelona: Atelier.

4) Normativa bàsica

Per a la preparació de l'assignatura és imprescindible la consulta de la legislació següent:

a) Constitució espanyola de 1978.

b) Carta Europea de l'Autonomia Local de 15 d'octubre de 1985.

c) Llei estatal 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, modificada, entre d'altres, per la Llei 11/1999, de 21 d'abril, per la Llei 57/2003, de 16 de desembre i per la Llei 27/2013, de 27 de desembre.

d) Estatuts d'autonomia (Catalunya, aprovat per la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol).

e) Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals.

f) Legislació autonòmica de règim local (Catalunya. Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya).